

**Utveckling av ett riskinstrument för polisiär bedömning
av risk för upprepat partnervåld (SARA:PV)**

Slutrapport från ett utvecklingsprojekt i Kalmar,
Kronoberg och Blekinge län

Av

Henrik Belfrage & Susanne Strand

Rättspsykiatriska Regionkliniken, Sundsvall

Inledning

Föreliggande rapport är resultatet av ett samarbete mellan företrädare för polis och forskare med psykologisk och kriminologisk kompetens från såväl Sverige som Kanada. Samarbetet måste sägas ha slagit mycket väl ut, och de resultat som framkommit ur de två års arbete som utvecklingsarbetet har pågått, har mötts av ett stort intresse från olika aktörer inom rättsväsendet - såväl nationellt som internationellt.

Det första årets resultat kan inhämtas under www.lvn.se/rpk, Forskning, Ladda ner, Polisrapport. Därur framgår mera i detalj hur projektet lagts upp, vilka metoder som använts, och vad projektet syftat till (Belfrage & Strand, 2002). Texten nedan har koncentrerats till de erfarenheter som nåddes under projektets *andra* år, med fokus på slutprodukten, dvs den polisiära versionen av SARA (SARA:PV).

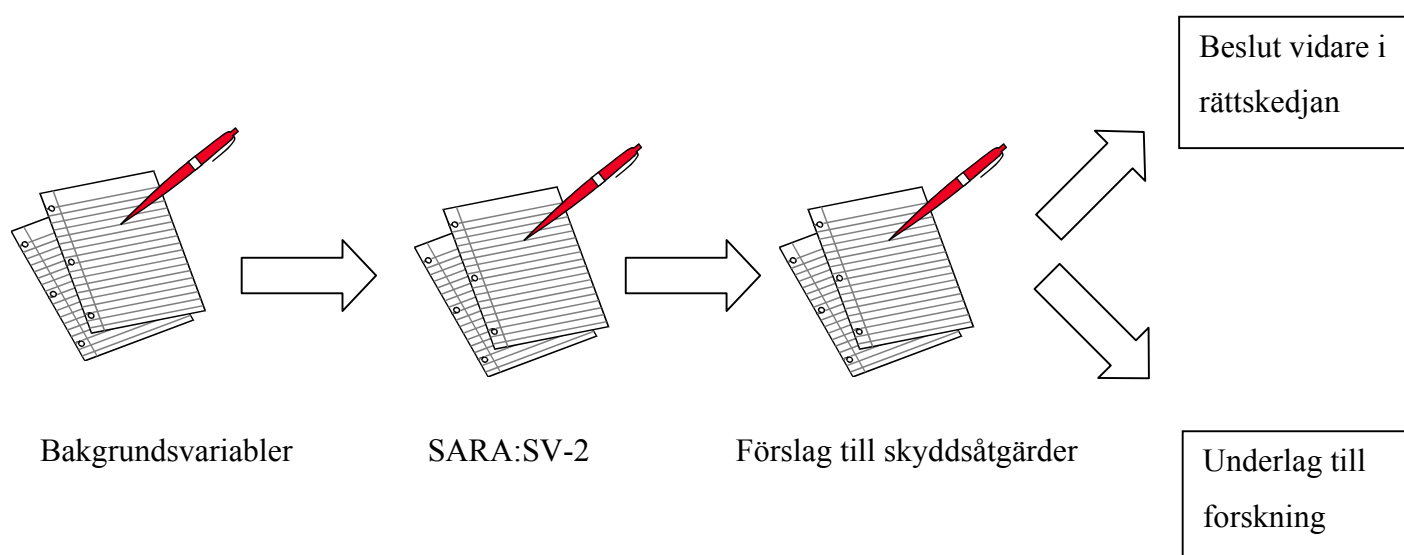
Erfarenheterna från det första året, då en Screeningversion av SARA användes (SARA:SV), kan sammanfattas enligt följande:

- Polisen blev mer professionella och gjorde bättre riskbedömningar under projektets gång.
- Polisen satte in flera, och mera ingripande, åtgärder desto fler riskfaktorer enligt SARA:SV som förelåg.
- Polisen lyckades förhållandevis bra i högriskfallen, men sämre i lågriskfallen.
- Revidering av SARA:SV för att bättre fungera i en polisiär kontext var nödvändigt med avseende på såväl *kvaliteten* som *kvantiteten* av riskfaktorer. Resultaten av projektet gav tydligt vid handen hur denna revidering skulle ske.

Utifrån ovanstående resultat reviderades SARA:SV, och resultaten i föreliggande rapport baseras på en version kallad SARA:SV-2 (Bilaga 1). Endast mindre revideringar har sedan tillkommit, vilket resulterat i slutversionen SARA:PV (Bilaga 2). Till denna har även en intervjuguide utarbetats i samarbete med de kanadensiska upphovsmännen (Bilaga 3). Det förtjänar att påpekas att på grund av upphovsmannamässiga skäl gentemot det kanadensiska förlaget MHS, går den kanadensiska versionen av SARA:PV tillsvidare under namnet B-SAFER (Brief Spousal Assault Form for the Evaluation of Risk). De båda versionerna är emellertid identiska, de olika namnen till trots.

Material och metod

De polisiära förundersökningsledare som arbetar med partnervåldsrelaterade fall i Kalmar, Blekinge och Kronoberg län, erhöll kompletterande utbildning i att använda SARA utifrån de revideringar som gjordes utifrån det första årets erfarenheter. Deras uppgift var sedan att i alla fall av partnervåld under 2002 fylla i och till projektledningen insända sin bedömning. Dessutom skulle de fylla i diverse bakgrundsuppgifter, såsom exempelvis kön, ålder och typ av misstänkt brottslighet. De skulle även redovisa vilka skyddsåtgärder de vidtog utifrån sin riskbedömning. Det praktiska arbetet (som finns beskrivet i mer detalj i rapporten från det första projektåret) kan beskrivas enligt Figur 1.

Figur 1. Den praktiska arbetsgången i SARA-projektet.

Population

Efter det första projektåret analyserades alla bedömningar från de i projektet tre deltagande länen. För projektets andra år valdes emellertid en något annan approach. Det visade sig nämligen att Kalmar utförde fler än dubbelt så många bedömningar som de andra länen tillsammans (totalt 67%), samtidigt som de (Kalmar) hade haft en genuinitet i den personal som arbetat med projektet som de andra länen saknade (på grund av sjukdom). Vidare uppträdde i ett av dessa län en ”bias”, dvs en

möjlig allvarlig felkälla, innebärande att kodningen av bakgrundsfaktorer initialt glömdes bort. Detta kompletterades sedan, men innebar trots det att frågan måste ställas huruvida bedömarna i dessa fall verkligen varit ”blinda” mot utfallet och effekterna av den tidigare bedömningen.

Utöver detta visade det sig att i de förhållandevis få fallen som Kronoberg och Blekinge redovisar finns det i det ena länet en kraftig överrepresentation, och i det andra en kraftig underrepresentation, av återfallsbrottslighet. Båda fallen ter sig besynnerliga ur forskningssynpunkt, varför en närmare kontroll av grundmaterialet bör företas innan analys. Valet blev därför att i denna rapport tillsvidare endast behandla de bedömningar som utfördes i Kalmar län under 2002.

Totalt under projektåret utfördes 559 bedömningar avseende 418 personer i samtliga tre län. Av dessa var 44 (10%) kvinnor - en andel som i förstone kan verka hög. En viktig förklaring till denna höga andel kan emellertid vara att det i många fall handlar om så kallade motanmälningar från männen då de anmäls av kvinnan. Denna osäkerhet, tillsammans med de skillnader som i övrigt kan antas mellan manliga och kvinnliga gärningsmän, gjorde att den kvinnliga gruppen inte ingår i den fortsatta analysen. Undersökningsgruppen kom därmed att bestå av 250 fall med manliga gärningsmän.

Bakgrundsfaktorer

Bland de 250 männen i undersökningsgruppen kunde konstateras att medelåldern var 40 år (R = 16 – 84). Vidare att 25% (62) hade invandrarbakgrund, enligt definitionen: ”Personen är utländsk medborgare, personen är född utomlands eller personens båda föräldrar är födda utomlands”. Bland offren hade 23% (57) invandrarbakgrund. Det rör sig således här om en överrepresentation, och i en hög grad också om ett så kallat ”inomgruppsfenomen”. Överrepresentationen av personer med invandrarbakgrund i material som detta är tidigare känd och antas bero på bland annat speciella svårigheter som uppstår vid utvandring till väsentligt annorlunda kulturer (Rying, 2001). Siffrorna är närmast identiska med dem som förelåg för det första projektåret.

I närmare hälften av fallen (45%) handlade det om pågående förhållanden, medan det i den andra hälften rörde sig om före detta förhållanden. I 63% (157) av fallen fanns det barn i förhållandena/före detta förhållandena. Totalt sett var antalet barn 323, dvs. fler än såväl antalet gärningsmän som antalet vuxna offer.

I 9% (23) av fallen fanns det ett besöksförbud hos gärningsmannen. Siffran kan tyckas vara låg, men är faktiskt en fördubbling i förhållande till föregående år (4%). Den trots allt förhållandevis låga siffran kan ha flera tänkbara orsaker. Det kan vara så att besöksförbud överlag är ett effektivt medel, och att detta återspeglas i form av få överträdelser. Det kan också vara så att det är första gången som den misstänkte och hans handlingar kommit till polisens kännedom, varför det naturligtvis inte tidigare varit aktuellt att överväga några dylika åtgärder. Det kan dessutom vara så, att besöksförbud inte utfärdas eftersom målsäganden inte medverkar i brottsutredningen och således inte heller i de skyddsåtgärder som föreslås.

I denna studie initierades besöksförbud som skyddsåtgärd i 42% (106) av fallen, dvs. det föreslogs som skyddsåtgärd av den polisiära förundersökningsledaren. Hur många av dessa fall som sedermera resulterade i ett utfärdat besöksförbud har vi inte haft möjlighet att kontrollera. Dock är det så, att i hela 24% (60) av samtliga fall, har målsägarna inte velat medverka i de skyddsåtgärder som föreslagits av polisen, och i 19% (47) av fallen medverkar man inte i brottsutredningen. Förutom att dessa siffror är anmärkningsvärda och tänkvärda, så har de naturligtvis en direkt påverkan på antalet och andelen besöksförbud.

Misstänkt brottslighet

Den brottslighet som misstänkts i de fall som ingår i föreliggande undersökning framgår av Tabell 1.

Tabell 1. Misstänkta brott, inklusive försöksbrott, bland de 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

Misstänkt gärning	Huvudbrott N=250		Ytterligare Brott N=105*	Totalt antal misstänkta gärningar N=415	
Mord/dråp	0	0%	0	0	0%
Misshandel	132	52,8%	10	142	34,2%
Olaga hot	57	22,8%	54	111	26,7%
Mordbrand	0	0%	0	0	0,0%
Övriga våldsbrott	1	0,4%	4	5	1,2%
Våldtäkt	3	1,2%	0	3	0,7%
Övriga sexualbrott	1	0,4%	0	1	0,2%
Övriga brott	1	0,2%	42	43	10,4%
Grov kvinnofridskränkning	19	7,6%	9	28	6,7%
Överträdelse av besöksförbud	4	1,6%	5	9	2,2%
Ofredande	27	10,8%	24	51	12,3%
Hemfridsbrott	5	2,0%	17	22	5,3%

*2 misstänkta gärningar N=105, 3 misstänkta gärningar N=40, minst 4 misstänkta gärningar N=20

Av Tabell 1 framgår att huvudbrotten, dvs. den misstänkta gärning som i fall av flera misstänkta brott har den allvarligaste straffsatsen enligt Brottsbalken, i huvudsak var misshandel och olaga hot. Grov kvinnofridskränkning var förhållandevis ovanligt (7.6%) men har ändå mer än fördubblats sedan det första projektåret då det bara utgjorde 3%. Huruvida detta utgör en trend går dock ännu inte att avgöra. Totalt har noterats misstanke om 415 brott mot 250 offer - detta vid det första bedömningstillfället under projekttiden. I 24% av fallen har senare återfall skett, vilket redovisas närmare längre fram i denna rapport.

Resultat

Risikfaktorer

De 250 män som ingår i denna undersökning uppvisade i snitt 5 (R=0-12) riskfaktorer i samband med aktuell misstänkt(a) gärning(ar), samt hade i snitt 4 (R=0-12) riskfaktorer i sin bakgrund enligt SARA:SV-2. Med "riskfaktorer" avser vi här då man bedömt att riskfaktorn förelagat helt eller delvis. Fördelningen av riskfaktorer i undersökningsgruppen enligt SARA:SV-2 framgår av Tabell 2.

Tabell 2. Fördelning av riskfaktorer bland de 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

SARA:SV-2		Aktuell situation					Bakgrund						
		0	1	2	Missing	M (SD)	0	1	2	Missing	M (SD)		
Partnervåld													
1	Fysiskt och/eller sexuellt våld	83	101	66	0	0,93	0,77	113	63	74	0	0,84	113
2	Hot, och/eller avsikt att utöva våld	90	73	87	0	0,99	0,84	123	68	59	0	0,74	123
3	Upptrappning	108	60	82	0	0,90	0,87	160	49	41	0	0,52	160
4	Överträdelse av besöksförbud eller misskötsamhet vid permission	244	1	5	0	0,04	0,29	231	5	14	0	0,13	231
5	Attityd som stöder eller ursäktar partnervåld	172	40	38	0	0,46	0,74	193	26	31	0	0,35	193
6	Bagatelliserande eller förnekande	167	33	50	0	0,53	0,81	188	24	37	1	0,39	188
Psykosocial anpassning													
7	Våld och/eller hot mot övriga	179	39	32	0	0,41	0,71	165	16	68	1	0,61	165
8	Annan kriminalitet	194	31	24	1	0,32	0,64	147	7	96	0	0,80	147
9	Problem i förhållanden	47	37	166	0	1,48	0,79	88	56	105	1	1,07	88
10	Problem på arbetsmarknaden	181	16	52	1	0,48	0,82	192	15	42	1	0,40	192
11	Missbruk av alkohol eller droger	134	34	82	0	0,79	0,91	142	31	77	0	0,74	142
12	Psykisk störning	146	35	69	0	0,69	0,88	166	30	53	1	0,55	166
Totalsumma SARA:SV-2		(R=0-20)			0	8,01	4,72	(R=0-24)			0	7,14	5,59

Det mest slående i förhållande till det första projektåret är det låga, för att inte säga nästan obefintliga, interna bortfallet. I förra årets version (SARA:SV), vilken innehöll 20 riskfaktorer, varierade det interna bortfallet mellan 2% och ända upp till 39% för de respektive riskfaktorerna. Detta var i och för sig väntat, eftersom SARA inte ursprungligen är utformad för att användas i polisiära sammanhang. Det var emellertid inte heller acceptabelt, och slutsatsen blev att instrumentet i dåvarande utformning inte kunde användas i en polisiär kontext. Orsakerna till det höga interna bortfallet ansågs vara en kombination av polisiärt ovanliga (och i vissa fall t o m omöjliga)

riskfaktorer, en icke ringa oklarhet beträffande hur kodningen av SARA:SV skulle ske, samt att själva kodningsrutinerna förändrades under projektets gång. Revisionen av SARA:SV, med utgångspunkt i förra årets svårigheter, har uppenbarligen kommit tillrätta i detta avseende.

De mest vanliga riskfaktorerna är ”Problem i förhållanden”, ”Hot, och/eller avsikt, att utöva våld”, ”Fysiskt och/eller sexuellt våld”, samt ”Missbruk av alkohol eller droger”. Missbruk har befunnits föreligga helt eller delvis i något mindre än hälften av fallen (46%, N=116). Detta är således en viktig riskfaktor, men uppenbarligen långt ifrån en slags allmänt förklarande faktor till partnervåld som ibland framhålls i debatten (åtminstone inte i detta projekt).

Ovanligt var ”Överträdelse av besöksförbud” som endast förelåg helt eller delvis i 6 av 250 aktuella fall i samband med den aktuella polisanmälan.

Sammanfattande riskbedömningar

En riskbedömning enligt SARA:SV-2 innebär att man avslutningsvis gör en sammanfattande riskbedömning enligt principen ”Låg”, ”Medel” eller ”Hög” avseende tre kriterier: ”Risk för partnervåld under den närmaste tiden (> 2 mån)”, ”Risk för partnervåld i framtiden”, samt ”Risk för dödligt våld”. I denna undersökning utföll dessa bedömningar enligt Tabell 3.

Tabell 3. Sammanfattande riskbedömningar avseende 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

Kriterier	Riskbedömning N=250		
	Låg	Medel	Hög
Närmaste tiden (>2 mån)	96 (38,4%)	129 (51,6%)	25 (10,0%)
Framtiden	84 (33,6%)	146 (58,4%)	20 (8,0%)
Risk för dödligt våld	202 (80,8%)	47 (18,8%)	1 (0,4%)

Av Tabell 3 framgår att riskbedömningarna i huvudsak bedömdes vara ”Låg” eller ”Medel”, vilket i förstone kan tyckas vara förvånande då projektet behandlar en typ av brottslighet som man ofta refererar till som närmast seriell. Resultatet stämmer emellertid väl överens med det resultat som erhöles från det första projektåret. Dock skiljer det sig kraftigt från studier där SARA används som underlag vid riskbedömningar av män som funnits på olika typer av rättsvårdande institutioner där

den vanligaste bedömningen är ”hög risk” (cirka 60% av fallen, ex vis Kropp & Hart, 2000). En förklaring till denna skillnad kan vara att sådana undersökningsgrupper sannolikt innehåller en betydligt större andel högriskpersoner, eftersom dessa faktiskt har *dömts* till frihetsberövande påföljder för partnervåld. I föreliggande studie ingår alla *polisanmälda* fall av partnervåld – fall som inte sällan av olika skäl läggs ned.

Skyddsåtgärder

En viktig del i denna undersökning var att studera vilka skyddsåtgärder som polisen initierade efter den utförda riskbedömningen. Alla ifyllda bedömningar enligt SARA:SV-2 skulle således följas av förslag till skyddsåtgärder. I Tabell 4 är redovisat vilka skyddsåtgärder polisen företog, och i vilken utsträckning detta skedde.

Tabell 4. Fördelning av förslag till skyddsåtgärder bland de 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

Skyddsåtgärder		Antal	%
1	Kompletterande förhör	233	93%
2	Registerslagning	210	84%
3	Kontakt åklagare	229	92%
4	Kontakt jourhavande polischef	7	3%
5	Säkerhetssamtal	172	69%
6	Information FUK 13 a-d och 14§§	189	76%
7	Besöksförbud initieras	106	42%
8	Larmpaket initieras	10	4%
9	Kontaktperson hos polisen	4	2%
10	Målsägandebiträde/ stödperson initieras	34	14%
11	Skyddat boende	10	4%
12	Hotbildsanalys initieras	1	0,4%
13	Livvaktsskydd initieras	0	0%
14	Skyddade personuppgifter	2	1%
15	Kontakt kvinnojour	33	13%
16	Kontakt brottsofferjour	25	10%
17	”Barn i fara” – Kontakt socialtjänsten	125	50%
18	Inga åtgärder	30	12%

Av Tabell 4 framgår att åklagarkontakt, registerslagning och kompletterande förhör är mycket vanliga åtgärder i detta sammanhang, liksom säkerhetssamtal och information, samt initiering av besöksförbud. Slående är, att insatta skyddsåtgärder i stor utsträckning har ökat sedan det första projektåret. ”Kompletterande samtal”, ”Registerslagning” och ”Kontakt åklagare” företogs under det första projektåret i 64, 69 respektive 84% av fallen. Under detta andra år hade andelarna stigit till 93,

84 respektive 92%. ”Säkerhetssamtal” företogs i 69% av fallen, jämfört med 40% under det första året, och ”Besöksförbud” initierades i hela 42% av fallen jämfört med 30% under det första året. Varför denna ökning av polisiära skyddsåtgärder skett kan naturligtvis inte med bestämdhet konstateras. Det kan dock inte uteslutas att föreliggande projekt aktivt har bidragit till denna ökning, i form av att förbättrade och fördjupade riskbedömningar initierat fler och mer ingripande skyddsåtgärder. Vad detta inneburit i brottspreventiv effekt kommenteras längre fram.

Liksom under det första projektåret var det tydligt att man initierade fler, och mer ingripande, skyddsåtgärder ju högre risk man hade bedömt. Detta var tydligt oberoende av om man hade bedömt risken som hög den närmaste tiden, i framtiden eller med avseende på dödligt våld.

Återfall

Under projekttiden har återfall skett i den meningen att anmälningar om nya fall av partnervåld gjorts. Dessa återfall är naturligtvis av intresse, även om en uppföljning av dessa återfall inte är helt oproblematiskt ur vetenskaplig synpunkt. Uppföljningstiden bland de misstänkta männen är olika, i princip mellan 2 – 11 månader, varför återfallsfrekvensen inte kan anses utgöra något bra mått ur ett *långsiktigt* perspektiv. Ur ett *kortsiktigt* perspektiv är måttet emellertid tillfyllest, dvs beträffande den del i den sammanfattande riskbedömningen där polismännen har fått bedöma risken för återfall i ett kort perspektiv (> 2 månader). Vi har i samtliga fall kunnat följa upp dessa bedömningar (alla misstänkta gärningsmän har således följts upp i minst 2 månader efter det att de bedömts med SARA:SV-2 en första gång). Det visade sig att 60 (24%) av de 250 männen polisanmälades vid ytterligare minst ett tillfälle under projekttiden, utöver den ursprungliga anmälningen. Dessa benämner vi i det följande som ”återfall”. Denna återfallsfrekvens stämmer väl med de siffror som erhöles under det första projektåret (21%). Siffrorna när det gäller de långsiktiga riskbedömningarna får antas vara minimala som kan komma att korrigeras väsentligt uppåt vid framtida uppföljningar av denna grupp.

Inga återfall i termer av dödligt våld inträffade under projektperioden, varför inte heller några analyser av den del i de sammanfattande riskbedömningar som behandlar risk för dödligt våld har utförts.

I stor utsträckning fann vi inga trender i materialet när det gällde återfallsgruppen – åtminstone inte vad avser bakgrundsfaktorer. Det fanns inga skillnader mellan dem som återföll och inte återföll vad avser de brott de ursprungligen var misstänkta för, om det fanns barn i relationen, eller om man hade invandrarbakgrund. Dock var det vanligare med återfall riktade mot *före detta* partners (72%), jämfört med mot partners där det fanns en pågående relation (28%). Bland de *före detta* partners som ingår i undersökningsgruppen råkade, relativt sett, 31% ut för nya återfall, medan andelen var 15% bland dem som fanns i pågående förhållanden. Risken för återfall var således dubbelt så hög för dem med avslutade relationer.

En anmärkningsvärd skillnad fanns beträffande besöksförbud. I hela 43% av fallen bland dem som hade besöksförbud skedde återfall, jämfört med 22% bland dem som *inte* hade besöksförbud ($\chi^2 = 5,27$ $df=1$, $p=0,022$). Dessutom visade det sig att återfallsfrekvensen bland dem där polisen *initierade* besöksförbud var hela 67%. Besöksförbuden tycks således, generellt sett, inte ha haft någon god brottspreventiv effekt. Snarare skulle de i statistisk mening kunna användas som en stark prediktor för återfall enligt principen att i de fall där besöksförbud initieras är risken närmare 70% att ett nytt återfall kommer att ske.

Det förelåg en skillnad vad avser *antalet* riskfaktorer i SARA:SV-2 i förhållande till återfall. Återfallsgruppen hade flera riskfaktorer enligt SARA:SV-2 jämfört med dem som inte återföll (Tabell 5). Resultatet överensstämmer dels med förra årets siffror, dels med vad man fann i den ovan refererade kanadensiska undersökningen (Kropp & Hart, 2000). Föreliggande skillnad talar för en god validitet hos SARA:SV-2, dvs att de riskfaktorer som ingår i instrumentet verkligen är kopplade till risker för återfall i partnervåld.

Tabell 5. Skillnader i antal riskfaktorer i förhållande till återfall bland de 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

	Ej återfall N=190	Återfall N=60	T-test	Sign.
Aktuell situation	M (SD) 4,65 (2,67)	M (SD) 6,15 (2,54)	df=248, t=-3,85	***
Bakgrund	3,80 (2,95)	6,08 (2,94)	df=248, t=-5,23	***

Av Tabell 5 framgår att skillnaden i antal riskfaktorer i förhållande till återfall föreligger såväl med avseende på ”Aktuell situation” som avseende ”Bakgrund”. Detta talar för att båda delarna är viktiga att beakta vid riskbedömningar i fall av partnervåld, och att utformningen av SARA:SV-2 i detta avseende tycks vara funktionell.

Alla enskilda riskfaktorer hade en signifikant koppling till återfall, med undantag för riskfaktorerna 5 och 6 (”Attityd” och ”Förnekande”) - detta såväl med avseende på ”Aktuell situation” som ”Bakgrund”. Dessa två riskfaktorer var även i högre grad än de övriga kopplade till varandra (Kendalls Tau= 0.66 – 0.77), vilket tillsammans med andra analyser föranlett oss att göra smärre förändringar i den slutliga polisversionen av SARA. Detta kommenteras närmare längre fram i denna rapport.

Även riskfaktor 2 (”Hot”) i ”Aktuell situation” var svagt kopplad till återfall ($p=0.059$), men var desto starkare kopplad till återfall som ”Bakgrund” ($p=0.000$). Något förvånande visade det sig att riskfaktor 1 ”Fysiskt och/eller sexuellt våld”, var negativt korrelerad med återfall under ”Aktuell situation”, dvs. om fysiskt våld hade förekommit i det aktuella brottet var risken för återfall förhållandevis låg. Om däremot våld hade förekommit tidigare dvs. i den misstänkte förövarens ”Bakgrund”, så var den korrelerad med återfall. Man bör här betänka, att uppföljningstiden är förhållandevis kort (2-11 månader), vilket kan innebära att de som begått fysiskt våld fortfarande befinner sig häktade, eller dylikt, varför de ännu inte haft möjlighet att återfalla. En annan möjlighet kan förstås vara att det inte sällan funnits en upptrappning av våld och/eller hot i dessa förhållanden, som ännu inte resulterat i allvarligt våld.

Av stort intresse var naturligtvis att studera andelen återfall i förhållande till de sammanfattande riskbedömningar som gjorts. Av Tabell 6 framgår att återfallen ökar relativt sett ju högre risk man har bedömt. Detta var fallet såväl beträffande bedömningar av risk i ett kort perspektiv (> 2 månader), som i ett längre perspektiv. Högriskfallen är förhållandevis få i materialet, men har den högsta återfallsfrekvensen (40 - 48%). Polisens sammanfattande riskbedömningar synes således ha en god prediktiv effekt i den meningen att ju högre risk man har bedömt, desto fler återfall har det blivit.

Tabell 6. Återfall i förhållande till sammanfattande riskbedömningar avseende såväl kort perspektiv (> 2 mån) som långt perspektiv bland de 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

	Risk för våld inom > 2 mån			Risk för framtida våld		
	Ej återfall N=190	Återfall N=60	% återfall Kategori	Ej återfall N=190	Återfall N=60	% återfall Kategori
Låg	86 (45%)	10 (17%)	12%	71 (37%)	13 (22%)	15%
Medel	91 (48%)	38 (63%)	29%	107 (56%)	39 (65%)	27%
Hög	13 (7%)	12 (20%)	48%	12 (6%)	8 (13%)	40%

Prediktion förutsätter emellertid att man har viss kontroll över vilken intervention som vidtas. Ett rimligt antagande är exempelvis att ju högre risk man anser föreligga, desto högre grad av intervention sätts in i form av fler och mer ingripande skyddsåtgärder. Av Tabell 6 kan man få uppfattningen att polisen visserligen varit bra på att göra riskbedömningar, men sämre på att sätta in adekvata skyddsåtgärder. För att närmare kunna studera förhållandet mellan polisens riskbedömningar, vilka skyddsåtgärder man har satt in, samt hur detta fallit ut i form av återfall, har vi delat upp materialet i olika interventionsgrupper. Materialet har delats upp i ”Hög” eller ”Låg” grad av intervention efter principen att i de fall (44%) där 0 – 5 skyddsåtgärder satts in, har dessa hänförs till ”Låg”, medan de fall (66%) där 6 – 10 skyddsåtgärder satts in, har hänförs till ”Hög” (Tabell 7).

Tabell 7. Återfall i förhållande till sammanfattande riskbedömningar och interventionsnivå avseende såväl kort perspektiv (> 2 mån) som långt perspektiv bland de 250 män som år 2002 blev föremål för bedömning enligt SARA:SV-2 i Kalmar län.

Bedömd risk	Interventionsnivå	Antal	% återfall
> 2 mån			
Låg risk N=96	Låg	61	10%
	Hög	35	11%
Medel risk N=129	Låg	44	20%
	Hög	85	34%
Hög risk N=25	Låg	6	83%
	Hög	19	37%
Framtida våld			
Låg risk N=84	Låg	53	9%
	Hög	31	26%
Medel risk N=146	Låg	54	22%
	Hög	92	29%
Hög risk N=20	Låg	4	75%
	Hög	16	31%

Av Tabell 7 framgår att beträffande högriskpersoner så har det, relativt sett, varit effektivt att sätta in en hög grad av intervention. Däremot har det snarast varit tvärtom i låg- och medel-riskfallen där resultatet överlag är att ju fler åtgärder man har satt in, desto högre har återfallsfrekvensen blivit. Dessutom är det så, att återfallsfrekvensen är förhållandevis låg i de fall där målsägaren inte velat ställa upp på de skyddsåtgärder som föreslagits av polisen (11%). Detta kan i förstone tyckas vara ett märkligt, och rent av motstridigt, resultat. Skulle det finnas något positivt i att inte sätta in ordentliga skyddsåtgärder? Denna undersökning tyder på att så faktiskt kan vara fallet, åtminstone när det gäller personer som bedöms som låg eller medel risk. När det gäller personer som bedöms som hög risk, däremot, så lönar det sig att sätta in ordentligt med skyddsåtgärder. Detta resultat stämmer väl med vad vi fann det första projektåret (Kropp, 2003), och också med vad ledande teoretiker inom området anför: "The risk principle suggests that higher levels of service should be allocated to the higher risk cases. On the obvious side, 'if it ain't broke, don't try to fix it.'", och vidare: "Higher risk offenders require more intensive services while the lower risk offenders require very little or no services. There is evidence to suggest that intensive levels of services with low risk offenders either have no effect on recidivism or may even increase recidivism" (Andrews & Bonta, 2002).

En god utgångspunkt synes således vara att satsa ordentligt med resurser på högriskfallen, och måttligt när det gäller lågriskfallen. När det gäller de senare, så tycks det faktiskt som om vi, liksom framförs av Andrews och Bonta, snarast tenderar att *skap*a fler återfall om vi sätter in för hög grad av intervention.

Vad betyder målsägarens medverkan?

Såsom framhållits inledningsvis i denna rapport framkom under projektets gång att en stor andel av offren i undersökningsgruppen av olika skäl inte ville delta i den rättsliga processen (19%), eller ens medverka i de skyddsåtgärder som polisen föreslog (24%). Detta ter sig i förstone som minst sagt anmärkningsvärt, varför vi har studerat detta fenomen närmare. Generellt visade det sig att de som *inte* medverkar i de skyddsåtgärder som föreslogs av polis har färre riskfaktorer jämfört med de övriga, såväl i "Aktuell situation" (M = 4.57 vs. 5.16), som i "Bakgrund" (M = 3.67 vs. 4.56). Polisen har beträffande dessa föreslagit i snitt färre skyddsåtgärder (M = 4.48 vs. 5.90), och överlag bedömt dem som lägre risker (53% vs. 33% avseende >2 mån, resp 45% vs. 30% avseende framtiden). Återfallen har bland dessa är också färre (11%) jämfört med i totalgruppen (24%).

Överlag tycks det således som om målsäganden i en icke ringa utsträckning gör en egen bedömning och värdering av riskerna, och att den ter sig som förhållandevis bra. Detta är inte att betrakta som särskilt förvånande. Vi vet sedan lång tid tillbaka att målsägandens information och eventuella rädsla skall tillmätas stor betydelse, eftersom denne i allmänhet känner den presumptive gärningsmannen bättre än någon annan. Det finns emellertid ett viktigt undantag från detta i denna undersökning, nämligen beträffande de fall där polisen bedömt ”Hög risk”, men där målsäganden av olika skäl valt att inte medverka. Av de 6 kvinnor där polisen bedömde hög risk för återfall inom 2 månader så skedde också snabba återfall i 5 av dessa fall, dvs i 83% av fallen. Förhållandet beträffande risk för framtida våld var 3 av 6, dvs 50%. Dessa återfallssiffror är vida överstigande dem som gäller för den totala undersökningsgruppen, och bör tas på största allvar. Medverkar man inte till skyddsåtgärder när risken bedöms som medel eller låg, så är valet att inte medverka i statistisk mening inte förknippat med ökad risk för återfall. I de fall, däremot, där polisen bedömer risken som hög ökar risken dramatiskt – detta särskilt om risken för våld anses hög i ett kort perspektiv.

Avslutande diskussion

Den grundläggande idén med föreliggande projekt har varit att söka förbättra de polisiära riskbedömningarna i samband med partnervåld, och därigenom att i så stor utsträckning som möjligt söka undvika och förebygga våld. Tanken var, mer specifikt, att genom att utarbeta och implementera ett för polisen anpassat, och vetenskapligt grundat, hjälpmedel uppnå följande:

- Skapa en bättre beslutsgrund för de skyddsåtgärder som kan och bör sättas in i varje fall (dvs, bättre kvalitet på bedömningarna)
- Skapa en bättre överensstämmelse mellan olika polismäns bedömningar av likartade fall
- Skapa en möjlighet att bättre än tidigare utvärdera utförda riskbedömningar och därpå följande skyddsåtgärder

Det är utan tvekan så att ovanstående målsättningar måste sägas ha uppfyllts, och därmed kan man anta att det övergripande målet också uppnåtts, dvs ett förbättrat skydd för (de potentiella) brottsoffren.

Konkret har genom projektet en polisiär version av SARA utformats som vilar på en stark såväl teoretisk som empirisk grund. Slutversionen, kallad SARA:PV (Bilaga 2), är baserad dels på de erfarenheter och analyser som erhållits i föreliggande projekt, dels på erfarenheter och analyser gjorda av forskare i andra länder. Förutom de kanadensiska upphovsmännens egen forskning på detta område, förtjänar också att nämnas den omfattande statistiska analys av de i SARA ingående riskfaktorerna och deras förhållande till varandra (s k IRT-analyser) som utförts av den skotske professorn David Cooke på ett kanadensiskt material. De analyserna ger starkt stöd åt den reducering och den sammanvägning av riskfaktorerna i SARA som slutligen format SARA:PV (Cooke, 2003).

De enda ändringar som gjorts till den slutliga polisversionen av SARA är att riskfaktorerna 5 och 6 i SARA:SV-2 ("Attityd" och "Förnekande"), liksom riskfaktorerna 7 och 8 ("Våld mot övriga" och "Annan kriminalitet") har slagits ihop. Dessa befanns dels ha en mycket stark statistisk korrelation till varandra, dels teoretiskt kunna anses i stor utsträckning ha en stark koppling till varandra. Antalet riskfaktorer kunde därmed reduceras från 12 till 10.

Avslutningsvis bör framhållas att återfallsfrekvensen trots allt är måste anses som oacceptabelt hög (drygt 20%), och att andelen kvinnor som inte säger sig vilja medverka i de skyddsåtgärder som polisen vill sätta in, är närmast förskräcklig (24%). Det finns här en känsla av att alla aktörer behöver lägga ner mera kraft. Kanske är en återfallsfrekvens på cirka 20% något som vi måste leva med hur bra vi än blir på att göra riskbedömningar, så länge som vi inte förändrar exempelvis lagstiftningen på området (kanske i form av polisiära och/eller dubbelverkande besöksförbud), och så länge som vi inte skärper toleransen mot partnervåld. En s k nolltolerans borde naturligtvis vara självklar, men innebär fortfarande stora förändringar i dagens lagstiftning – förändringar av sådan art och grad att det faktiskt riskerar att komma i direkt konflikt med våra mest grundläggande rättsprinciper. På vilka grunder skall vi exempelvis kunna frihetsberöva en person som är anklagad för partnervåld? På vilka grunder skall man kunna utesluta denna person från dennes hem? Hur skall vi skydda personer som inte vill eller törs ta emot detta skydd? Detta är bara några av många frågor som politiker och andra i framtiden måste fundera över. Vad som är klart är, att den aktör som i denna rapport står i centrum, nämligen den svenska polisen, har kommit en bra bit på väg i sitt arbete på detta område. Detta inte bara genom att ta sin uppgift om skydd för brottsoffren på största allvar, utan också genom att under flera års tid aktivt medverka i utvecklingen av förbättrade metoder för riskbedömning och riskhantering. Resultatet, SARA:PV, tas nu i bruk i såväl Nordamerika som i Europa, och förutsättningarna för en förbättrad forskning och utveckling inom detta område, också genom internationellt samarbete, har därmed ökat dramatiskt.

Referenser

Andrews, D. A. & Bonta, J. (2002). *The Psychology of Criminal Conduct*. (3rd Edition). Cincinnati: Anderson.

Belfrage H. (2001) *Police-based spousal violence risk assessment: The Swedish experience*. Paper presented at the International Conference “Violence Risk Assessment and Management: Bringing Science and Practice Closer Together”, Sundsvall, November 28-30, 2001.

Belfrage H (2003). *Development of a risk assessment guide for use by law enforcement officers*. Presentation at the 3rd Annual Conference of the International Association of Forensic Mental Health Services, Miami, April 9 – 12.

Cooke D (2003). *Content-related validity of the SARA: A psychometric evaluation*. Presentation at the 3rd Annual Conference of the International Association of Forensic Mental Health Services, Miami, April 9 – 12.

Hart S D, Kropp R P, Cooke D, Belfrage H (2003). Symposium: *Advances in Spousal Violence Risk Assessment*. The 3rd Annual Conference of the International Association of Forensic Mental Health Services, Miami, April 9 – 12.

Kropp P R (2003). *Validity of law enforcement officers evaluations of risk*. The 3rd Annual Conference of the International Association of Forensic Mental Health Services, Miami, April 9 – 12.

Kropp P R, Hart S D, Webster C D & Eaves D (1996). *Spousal Assault Risk Assessment Guide (SARA)*. Vancouver: The British Columbia Institute on Family Violence. Svensk översättning av H Belfrage och M Grann (1999): *SARA. Bedömning av risk för framtida partnervåld. Manual med instruktioner och kommentarer*. Växjö: Psykiatriskt regionvårdscentrum.

Kropp P R, Hart S D, Webster C D, Eaves D & Belfrage H (2000). *Spousal Assault Risk Assessment Guide: Screening version (SARA:SV)*. Vancouver: The British Columbia Institute on Family

Violence. Svensk översättning av H Belfrage (2000): *SARA:SV. Underlag för bedömning av risk för framtida partnervåld*. Växjö: Psykiatriskt regionvårdscentrum.

Kropp P R & Hart S D (2000). The spousal risk assessment (SARA) guide: Reliability and validity in adult male offenders. *Law and Human Behavior* 24:101-118.

Kropp, P. R. & Belfrage, H. (2002). *Structured professional judgement by non-mental health professionals*. Paper presented at the biennial meeting of the American Psychology-Law Society, Austin, Texas, March.

Ryning M (2001). *Dödligt våld mot kvinnor i nära relationer*. Brå Rapport 2001:11. Brottsförebyggande rådet: Fritzes.

Bilaga 1. SARA:SV-2

Underlag för bedömning av risk för framtida partnervåld (SARA:SV-2)

P. R. Kropp, S. D. Hart, C. D. Webster, D. Eaves, & H. Belfrage

ID-uppgifter: _____		Nummer: _____	
Ifylld av (text): _____		Datum: _____	
Informationskällor: ☐ Intervju med den misstänkte/gärningsmannen ☐ Intervju med offret/offren ☐ Övrigt _____ _____	Bedömningsprocedur: J = Riskfaktorn föreligger; D = Riskfaktorn föreligger möjligen eller delvis; N = Riskfaktorn föreligger ej; -- = Otillräcklig information " Aktuell situation " avser förhållandet vid den aktuella händelsen och i nära anslutning till denna (> 4 veckor)		
Partnervåld		Aktuell situation	Bakgrund
1. Fysiskt och/eller sexuellt våld ➤ Våld med medicinsk behandling eller kontroll som följd, eller som borde medföra sådan behandling eller kontroll, och/eller användande av vapen ➤ Mindre allvarligt våld bedöms som "D"			
2. Hot, och/eller avsikt, att utöva våld ➤ Dödshot eller hot om allvarligt våld som uppfattas som trovärdigt av offret ➤ Hot om att tillfoga mindre allvarligt våld bedöms som "D" ➤ Inkluderat är kännedom om planering att skada/döda offret			
3. Upptrappning ➤ Personen har trappat upp sitt våldsamma/hotfulla beteende ➤ "Upptrappning" avser frekvens och/eller svårighetsgrad av våld/hot			
4. Överträdelse av besöksförbud eller misskötsamhet vid permission ➤ Avser missbruk av föreskrifter och regler i samband med besöksförbud, permission, villkorlig frigivning, skyddstillsyn, etc			
5. Attityd som stöder eller ursäktar partnervåld ➤ Personen ger uttryck för socio-politiska, religiösa, (sub)kulturella eller personliga attityder som stöder eller ursäktar partnervåld ➤ Inkluderat är äganderättsbehov och sexuell svartsjuka			
6. Bagatelliserande eller förnekande ➤ Personen bagatelliserar eller förnekar mycket eller allt av sitt tidigare partnervåld (ex.vis förnekar helt, skyller på andra eller på offret, eller tonar ner eller förnekar konsekvenserna av våldet)			
SARA:SV-2 P. R. Kropp, S. D. Hart, C. D. Webster, D. Eaves, & H. Belfrage © 2000 British Columbia Institute Against Family Violence (www.bcifv.org) Information: Rättspsykiatriska Regionkliniken, Box 880, 853 50 Sundsvall. Tel: 060-18 39 00, Fax: 060-18 39 10 [www.lvn.se/rpv].			

<i>Psykosocial anpassning</i>	Aktuell situation	Bakgrund	
7. Våld och/eller hot mot övriga ➤ Allvarligt våld och/eller sexuellt våld som medfört medicinsk behandling eller kontroll, eller som borde medföra sådan behandling eller kontroll, och/eller användande av vapen ➤ Hot om våld, och mindre allvarligt våld, bedöms som "D" ➤ Här inkluderas allt våld som är riktat mot såväl främmande personer som övriga familjemedlemmar utom partnern			
8. Annan kriminalitet ➤ Personen är dömd för annan, icke våldsrelaterad, kriminalitet ➤ Misstanke om annan kriminalitet bedöms som "D"			
9. Problem i förhållanden ➤ Separation från sin partner, och/eller ett eller flera mycket konfliktfyllda förhållanden ➤ Bedömning skall här göras av omständigheter även oberoende av den aktuella händelsen			
10. Problem på arbetsmarknaden ➤ Arbetslöshet, en instabil situation på arbetsmarknaden, eller betydande ekonomiska problem			
11. Missbruk av alkohol eller droger ➤ "Missbruk" avser att personens missbruk väsentligt har försämrat dennes hälsotillstånd eller sociala förmåga (ex.vis överdos, omhändertagen av polis eller uppsagd från sitt arbete)			
12. Psykisk störning ➤ Tydliga tecken på psykisk sjukdom (ex vis svår depression eller svår ångest) ➤ Tydliga tecken på personlighetsstörning karakteriserad av aggressivitet, impulsivitet och instabilitet (ex vis antisocial-, psykopatisk-, narcissistisk- eller borderline personlighetsstörning) ➤ Suicidalt och/eller homicidalt tankeinnehåll eller avsikt ➤ Föremål för psykiatrisk behandling ☐ Definitiv: Bedömningen konfirmerad/utförd av psykiatrisk/psykologisk expertis ☐ Presumerad: Bedömningen behöver konfirmeras/utföras av psykiatrisk/psykologisk expertis			
<i>Övriga överväganden</i>			
➤			
➤			
RISK FÖR PARTNERVÅLD <u>OM INGEN SKYDDSÅTGÄRD VIDTAS:</u>			
Närmaste tiden (> 2 mån)	L	M	H
Framtiden	L	M	H
Risk för dödligt våld?	L	M	H
<i>Förslag till skyddsåtgärder</i>			
SARA:SV-2 P. R. Kropp, S. D. Hart, C. D. Webster, D. Eaves, & H. Belfrage © 2000 British Columbia Institute Against Family Violence (www.bcifv.org) Information: Rättspsykiatriska Regionkliniken, Box 880, 851 24 Sundsvall. Tel: 060-18 39 00, Fax: 060-18 39 10 [www.lvn.se/rpv].			

Bilaga 2. SARA:PV

Underlag för polisiär bedömning av risk för framtida partnervåld (SARA:PV)

P. R. Kropp, S. D. Hart, H. Belfrage, C. D. Webster, & D. Eaves

ID-uppgifter: _____	Nummer: _____
Ifylld av (text): _____	Datum: _____
Informationskällor: ☐ Intervju med den misstänkte/gärningsmannen ☐ Intervju med offret/offren ☐ Övrigt _____ _____	Bedömningsprocedur: J = Riskfaktorn föreligger; D = Riskfaktorn föreligger möjligen eller delvis; N = Riskfaktorn föreligger ej; -- = Otillräcklig information "Aktuell situation" avser förhållandet vid den aktuella händelsen och i nära anslutning till denna (> 4 veckor)

<i>Partnervåld</i>	Aktuell situation	Bakgrund
1. Fysiskt och/eller sexuellt våld ➤ Våld med medicinsk behandling eller kontroll som följd, eller som borde medföra sådan behandling eller kontroll, och/eller användande av vapen ➤ Mindre allvarligt våld bedöms som "D"		
2. Hot, och/eller avsikt, att utöva våld ➤ Dödshot eller hot om allvarligt våld som uppfattas som trovärdigt av offret ➤ Hot om att tillfoga mindre allvarligt våld bedöms som "D" ➤ Inkluderat är kännedom om planering att skada/döda offret		
3. Upptrappning ➤ Personen har trappat upp sitt våldsamma/hotfulla beteende ➤ "Upptrappning" avser frekvens och/eller svårighetsgrad av våld/hot		
4. Överträdelse av besöksförbud eller misskötsamhet vid permission ➤ Avser missbruk av föreskrifter och regler i samband med besöksförbud, permission, villkorlig frigivning, skyddstillsyn, etc ➤ Fall där personen gripits av polis, eller dömts för sådan överträdelse, bedöms som "J"		
5. Attityd som stöder eller ursäktar partnervåld ➤ Personen ger uttryck för socio-politiska, religiösa, (sub)kulturella eller personliga attityder som stöder eller ursäktar partnervåld ➤ Inkluderat är äganderättsbehov och sexuell svartsjuka ➤ Personen bagatelliserar eller förnekar mycket eller allt av sitt tidigare partnervåld (ex.vis förnekar helt, skyller på andra eller på offret, eller tonar ner eller förnekar konsekvenserna av våldet)		

SARA:PV

P. R. Kropp, S. D. Hart, H. Belfrage, C. D. Webster, & D. Eaves

© 2003 British Columbia Institute Against Family Violence (www.bcifv.org)

Användning av SARA:PV kräver utbildning och träning. För information kontakta Forskningsenheten vid Rättspsykiatriska regionkliniken, Box 880, 851 24 Sundsvall. Tel: 060-18 39 00, Fax: 060-18 39 10 [www.lvn.se/rpk].

<i>Psykosocial anpassning</i>	Aktuell situation	Bakgrund	
6. Annan kriminalitet <ul style="list-style-type: none"> ➤ Personen är dömd eller skäligen misstänkt för annan, våldsrelaterad eller icke våldsrelaterad, kriminalitet ➤ Hot om våld, mindre allvarligt våld, och/eller mindre allvarlig kriminalitet bedöms som "D" ➤ Här inkluderas allt våld som är riktat mot såväl främmande personer som övriga familjemedlemmar utom partnern 			
7. Problem i förhållanden <ul style="list-style-type: none"> ➤ Separation från sin partner, och/eller ett eller flera mycket konfliktfyllda förhållanden ➤ Bedömning skall här göras av omständigheter även oberoende av den aktuella händelsen 			
8. Problem på arbetsmarknaden <ul style="list-style-type: none"> ➤ Arbetslöshet, en instabil situation på arbetsmarknaden, eller betydande ekonomiska problem 			
9. Missbruk av alkohol eller droger <ul style="list-style-type: none"> ➤ "Missbruk" avser att personens missbruk väsentligt har försämrat dennes hälsotillstånd eller sociala förmåga (ex.vis överdos, omhändertagen av polis eller uppsagd från sitt arbete) 			
10. Psykisk störning <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tecken på psykisk sjukdom (ex vis svår depression eller svår ångest) ➤ Tecken på personlighetsstörning karakteriserad av aggressivitet, impulsivitet och instabilitet (ex vis antisocial-, psykopatisk-, narcissistisk- eller borderline personlighetsstörning) ➤ Suicidalt och/eller homicidalt tankeinnehåll eller avsikt ➤ Föremål för psykiatrisk/psykologisk behandling <ul style="list-style-type: none"> ☐ Definitiv: Bedömningen konfirmerad/utförd av psykiatrisk/psykologisk expertis ☐ Presumerad: Bedömningen behöver konfirmeras/utföras av psykiatrisk/psykologisk expertis 			
<i>Övriga överväganden</i>			
➤			
➤			
RISK FÖR PARTNERVÅLD <u>OM INGEN SKYDDSÅTGÄRD</u> VIDTAS:			
Närmaste tiden (> 2 mån)	L	M	H
Framtiden	L	M	H
Risk för dödligt våld?	L	M	H
<i>Förslag till skyddsåtgärder</i>			
SARA:PV P. R. Kropp, S. D. Hart, H. Belfrage, C. D. Webster, & D. Eaves © 2003 British Columbia Institute Against Family Violence (www.bcifv.org) Föreliggande svenska version © 2003 av Henrik Belfrage, Forskningsenheten, Rättspsykiatriska regionkliniken, Box 880, 851 24 Sundsvall, Tel: 060-18 39 00, Fax: 060-18 39 10 [www.lvn.se/rpk].			

Bilaga 3. SARA:PV Intervjuguide

Underlag för polisiär bedömning av risk för framtida partnervåld (SARA:PV)

P. R. Kropp, S. D. Hart, H. Belfrage, C. D. Webster, & D. Eaves

Intervjuguide

Namn: _____

K-nummer: _____

Omständigheter: _____

Partnervåld

1. Fysiskt och/eller sexuellt våld:

➤ Vilka skador fick du vid det nu aktuella övergreppet?

➤ Blev du också utsatt för sexuellt tvång och/eller sexuellt våld?

- Använde din (ex)partner något vapen (ex.vis skjutvapen, kniv, tillhygge)?

2. Hot, och/eller avsikt, att använda våld:

- Har din (ex)partner hotat att döda eller att skada dig? Om så, har du upplevt dessa hot som trovärdiga?

- Finns det något som tyder på att din (ex)partner planerar att döda eller skada dig?

3. Upptrappning:

- Har din (ex)partner's våldsamhet trappats upp?

- Har våldet blivit mer allvarligt?

- Har våldet blivit mer frekvent?

4. Överträdelse av besöksförbud eller misskötsamhet vid permission:

- Har din (ex)partner någon gång brutit mot ett besöksförbud?

- Någon gång misskött eventuell permission från institution, eller villkorlig frigivning, eller liknande?

- Någon gång struntat i att komma till en rättegång, eller avvikit från institution ?

5. Attityd som stöder eller ursäktar partnervåld:

- Anser din (ex)partner att du är hans/hennes egendom?

- Har rätt att bestämma över dig?

- Har en nedvärderande attityd mot kvinnor/män?

➤ Har åsikten att våld är en acceptabel lösning på en konflikt?

➤ Har en familj som delar dessa åsikter och värderingar?

➤ Använder sin religion eller kultur som stöd för dessa attityder?

➤ Är svartsjuk och övervakande?

➤ Förnekar din (ex)partner helt eller delvis sitt våld mot dig eller mot tidigare partners?

➤ Tar inte ansvar för sitt våld, dvs skyller på dig eller andra?

➤ Bagatelliserar våldet?

Psykosocial anpassning

6. Annan kriminalitet:

- Har din (ex)partner varit våldsam även mot andra än dig (ex.vis barn, föräldrar, vänner, bekanta, obekanta)?

- Har din (ex)partner begått någon annan kriminalitet än våldsbrott?

- Är han/hon dömd för detta?

7. Problem i förhållanden:

- Hur har ert förhållande fungerat?

- Har du nyligen separerat eller skilt dig från din partner?

8. Problem på arbetsmarknaden:

- Har din (ex)partner för närvarande någon anställning?

- Haft en stabil situation på arbetsmarknaden?

- Hur är er ekonomiska situation?

9. Missbruk av alkohol eller droger:

- Använder din (ex)partner droger eller överkonsumerar alkohol?

- Har detta inneburit sociala problem (ex.vis i förhållandet, på arbetsplatsen, i relationer till vänner)?

- Blir din (ex)partner våldsam och/eller argsint när han använder alkohol eller droger?

10. Psykisk störning:

- Har din (ex)partner någon gång behandlats för psykiska problem?

- Någon gång ätit medicin för psykiska problem?

- Varit misstänksam eller paranoid mot familj, vänner eller andra?

- Haft hallucinationer, utan att droger eller alkohol varit inblandade?

- Haft tankar och/eller ett uppträdande som är underligt eller bisarrt?

- Är självupptagen, med lite intresse eller omsorg för andras känslor och bekymmer?

➤ Tar inte ansvar för sina handlingar, utan skyller gärna dessa på andra?

➤ Ljuger, manipulerar och/eller går inte att lita på?

➤ Har svårt att kontrollera sitt humör?

➤ Har någon gång uttryckt en stark rädsla för att bli övergiven?

➤ Har en tendens att lätt skifta från att vara snäll och kärleksfull till att bli arg och hotfull?

➤ Har någon gång hotat att begå självmord?

➤ Har någon gång behandlats för depression?

- Under det senaste året uttryckt en uttalad känsla av hopplöshet, uppgivenhet eller ledsamhet?

Övriga överväganden (Ex tillgång till vapen):

SARA:PV

P. R. Kropp, S. D. Hart, H. Belfrage, C. D. Webster, & D. Eaves
© 2003 British Columbia Institute Against Family Violence (www.bcifv.org)

Föreliggande svenska version © 2003 av Henrik Belfrage, Forskningsenheten, Rättspsykiatriska regionkliniken,

Box 880, 851 24 Sundsvall, Tel: 060-18 39 00, Fax: 060-18 39 10 [www.lvn.se/rpk].